

ДОКЛАД

НА ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ПО ОКОЛНА СРЕДА ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ ПО НАРЕДБАТА ЗА ИЗИСКВАНИЯТА ЗА ТРЕТИРАНЕ И ТРАНСПОРТИРАНЕ НА ОТРАБОТЕНИ МАСЛА И ОТПАДЪЧНИ НЕФТОПРОДУКТИ НА НАЦИОНАЛНО НИВО

**СОФИЯ,
30 НОЕВМРИ 2008 г.**

СЪДЪРЖАНИЕ:

A. УВОД	3
AI. ОСНОВНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ	4
B. НАСТОЯЩА СИТУАЦИЯ	5
VI. ПРЕДПРИЕТИ МЕРКИ	6
IV1. ПРЕДПРИЕТИ МЕРКИ ОТ ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ, ВНОСИТЕЛИТЕ, ОРГАНИЗАЦИИТЕ ПО ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА ОТРАБОТЕНИ МАСЛА И ЛИЦАТА ИЗПЪЛНЯВАЩИ ЦЕЛИТЕ ПО НАРЕДБАТА ИНДИВИДУАЛНО	6
VI. КОЛИЧЕСТВЕНИ ДАННИ ВЪВ ВРЪЗКА С ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА НАРЕДБАТА	9
IV1. БРОЙ НА ИЗДАДЕНИТЕ РАЗРЕШЕНИЯ	9
IV2. БРОЙ УТВЪРДЕНИ ПРОГРАМИ	9
IV3. ВНЕСЕНИТЕ И ИЗНЕСЕНИ ОТ СТРАНАТА МАСЛА	11
IV4. СРАВНИТЕЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ПОЛУЧЕНИТЕ ДАННИ	12
IV5. ПУСНАТИ НА ПАЗАРА МАСЛА ПО ДАННИ ОТ НСИ	14
IV6. СРАВНИТЕЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА МЕЖДУ ПРЕДОСТАВЕНИТЕ ОТ НСИ И ПРОИЗВОДИТЕЛИТЕ И/ИЛИ ВНОСИТЕЛИТЕ НА МАСЛА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПУСНАТИТЕ НА ПАЗАРА МАСЛА	15
IV7. СЪБРАНИ МАСЛА ОТ ЛИЦАТА ИЗВЪРШВАЩИ ДЕЙНОСТИ ПО СЪБИРАНЕ НА ОТРАБОТЕНИ МАСЛА	15
IV8. ОПОЛЗОТВОРЕНИ И/ИЛИ ОБЕЗВРЕДЕНИ МАСЛА	17
IV9. ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЦЕЛИТЕ ПО РЕГЕНЕРИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ	18
C. ЗАКЛЮЧЕНИЕ	20

А. УВОД

Настоящият доклад се изготвя въз основа на събраните данни съгласно Наредбата за изискванията за третиране и транспортиране на отработени масла и нефтопродукти (Наредбата), приета на 01 Ноември 2005 г. с ПМС № 230. Наредбата влиза в сила от 01.01.2006 г., като регламентира изисквания за:

- събиране, временно съхраняване, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти;
- предотвратяване и ограничаване на замърсяването на въздуха, водите, почвите и ограничаване риска за човешкото здраве и околната среда в резултат на третирането и транспортирането на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти;
- предприемане на мерки от лицата, които пускат на пазара масла, за събирането, оползотворяването и/или обезвреждането на образуванията в резултат на тяхната употреба отработени масла.

Йерархията при третирането на отработени масла е в съответствие със Закона за управление на отпадъците (ЗУО), като първи приоритет е оползотворяване на отработените масла и отпадъчни нефтопродукти чрез регенериране. При условие че техническите, икономическите и организационни условия не позволяват регенериране, те се изгарят с оползотворяване на енергията. При невъзможност за използването един от горните методи на последно място в йерархията е екологосъобразно обезвреждане.

В съответствие с принципа „отговорност на производителя“, производителите и/или вносителите на масла са длъжни да оползотворят процент от количествата пуснати на пазара свежи масла. Количествената цел за 2007 г. е оползотворяване на не по-малко от 20% отработени масла, като отговорността на всеки производител и/или вносител се определя индивидуално.

“Пускане на пазара на масла” е предоставянето на масла, предназначени за крайна употреба, безплатно или срещу заплащане за първи път на българския пазар, при което те преминават от етапа на производство или внос към етапа на разпространение и/или използване.

Настоящият доклад се изготвя за втора поредна година и включва изводи за постигането на целите по чл. 9 от Наредбата в национален мащаб, както и информация за броя на издадените разрешения на лицата по чл. 4, ал.1, броя на издадените разрешения на организациите по оползотворяване на отработени масла и броя на утвърдените програми по чл. 29, ал. 1, т. 4 от ЗУО на производителите и/или вносителите на масла, които изпълняват задълженията си индивидуално.

AI. ОСНОВНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ИНФОРМАЦИЯ

Основните източници на информация по настоящия доклад са:

1. Националният Статистически Институт - данни за пуснатите на пазара масла в страната през предходната година, както и за произведените, внесените и изнесените от страната масла;
2. Агенция Митници - количества внесени и изнесени от страната масла по митнически тарифни номера съгласно Комбинираната номенклатура на Република България и размера на заплатената продуктова такса за предходната година;
3. ПУДООС - събрани средства от продуктови такси по чл.36, ал.1 от ЗУО за пуснатите на пазара на Република България масла;
4. Организациите по оползотворяване на масла - предприети мерки по чл.45, ал.1 и ал.2, както и обобщена информация от документите за превоз по чл.84, т.12 ЗУО относно количеството изнесени през предходната година отработени масла;
5. Производители и вносители на масла, които изпълняват задълженията си индивидуално - предприети мерки по чл.45, ал.1, както и обобщена информация от документите за превоз по чл.84, т.12 ЗУО относно количеството изнесени през предходната година отработени масла;
6. Производителите и вносителите на масла - количества масла, пуснати от тях на пазара през предходната година, както и произведените, внесените и изнесените масла;
7. Лицата, които извършват дейности по събиране на отработени масла - количества събрани през предходната година отработени масла;
8. Лицата, които извършват дейности по оползотворяване на отработени масла – количества оползотворени отработени масла за предходната година.

В. НАСТОЯЩА СИТУАЦИЯ

От 01.01.2007 г. Република България е равноправен член в Европейския съюз. Цялостната политика на Общността има за цел насърчаване на устойчивото развитие и опазване на околната среда. Държавите-членки се задължават да създадат системи за регистрация, издаване на разрешителни и надзор на дейности по третирането на отработените масла като отпадъчен материал. Приоритет при управлението на отпадъчните масла е тяхното регенериране, последвано от изгарянето им, унищожаването им или контролираното им съхраняване и обезвреждане.

Ежегодно около 1,3 милиарда тона отпадъци се образуват от страните на ЕС, като 40 милиона тона от тях са опасни (EUROPA, 2008). Част от тези 40 милиона тона опасни отпадъци са масла. Настъпващите световни екологични промени, борбата с опустяването и климатичните промени наложиха предприемането на редица мерки и ограничения за страните от ЕС. Цялостната политика на съюза се насочи към ограничаване използването на невъзобновяемите природни ресурси и увеличаване дела на алтернативните източници на енергия. Взимайки под внимание фактите, че:

- 1 литър отработено масло може да замърси 1000 литра вода;
- при неконтролирано изгаряне на 5 литра масло може да се замърси въздуха, вдишван от един човек за три години;
- маслото е продукт, получаван чрез дестилация на петрол.

е от първостепенно значение предприемане на спешни мерки към събирането и регенерирането на цялото възможно количество образувани отработени масла.

През втората година на прилагане изискванията на Наредбата в България, се отчита напредък при събираемостта на данни от задължените лица. Присъединяването на страната ни към ЕС обаче, доведе до съществени промени в конюнктурата на пазара. Това налага спешна промяна на схемата за определяне количествата пуснати на пазара свежи масла. Липсата на изисквания за докладване към лицата въвеждащи масла от други страни от ЕС допълнително затрудняват отчетността и оказват съществено влияние върху достоверността на предоставяните данни.

Съгласно принципа „Отговорност на производителя“ производителите и вносителите на продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци са отговорни за организиране на събирането, оползотворяването и/или обезвреждането им. Във връзка с изпълнението на тези ангажименти и съгласно действащото в страната законодателство, производителите и вносителите могат да постигнат задълженията си като:

- заплащат продуктова такса в Предприятието за управление дейностите по опазване на околната среда;
- сами организират събирането на отпадъци и постигането на поставените цели за тяхното оползотворяване или рециклиране
- присъединяване към колективна система за изпълнение на целите (организация по оползотворяване на масла).

При индивидуалното изпълнение на целите, производителите и вносителите на масла заплащат продуктова такса, само ако не са постигнали целите по Наредбата.

За изпълнението на целите за повторно използване, оползотворяване и рециклиране първата и единствена към момента организация по оползотворяване на

масла е „Национална компания за събиране и оползотворяване на отработени масла” ООД /НКСООМ/, получила разрешението си на 25 август 2006

VI. ПРЕДПРИЕТИ МЕРКИ

IV1. Предприети мерки от производителите, вносителите, организациите по оползотворяване на отработени масла и лицата изпълняващи целите по наредбата индивидуално

Съгласно Наредбата за третиране и транспортиране на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти ежегодно до 31 март производителите и вносителите на масла, които изпълняват задълженията си индивидуално и организациите по оползотворяване на масла представят на изпълнителния директор на ИАОС информация за:

- предприети мерки за организиране на събирането и оползотворяване на отработените масла;
- мерките, които са били взети в случай на временно прекъсване на събирането или намаляване на количеството на събраните отработени масла и тяхното последващо третиране;
- предприетите действия за информиране и привличане на потребителите в прилаганата система за събирането на отработените масла, включително проведените информационни кампании;
- резултатите от дейността по изпълнение на задълженията по наредбата с посочване на точни данни за изпълнението на целта по чл.9, ал.1 съгласно сроковете по §2.

Освен тази информация организациите по оползотворяване предоставят и данни за предприетите мерки за привличане на производителите и/или вносителите на масла в предлаганата от организацията колективна система за събиране и оползотворяване на отработени масла.

През 2007 година има 5 фирми изпълняващи задълженията си индивидуално: „Лубрика” ООД, „Булвария – Автомобилни продукти” ЕООД, СОМАТ АД, „Стеалит” ООД, „Верила Лубрикънтс” ЕАД.

Във връзка с предприетите мерки за организиране на събирането и оползотворяване на отработените масла всички индивидуално изпълняващи целите по Наредбата фирми имат изградена система за събиране на отработени масла и сключени договори за оползотворяване.

„Лубрика” ООД разполагат със стройна система за събиране и преработване на отработени масла, която е усъвършенствана през годините, включваща:

- организиран специализиран транспорт;
- техника за изпомпване на отработени масла;
- утвърдена фирмена спецификация;
- изграден резервоарен парк;
- изградена инсталация за регенериране на отработени масла.

От фирмата разпространяват брошури, в които се разяснява ползата от събирането на отработените масла, както по отношение на опазване на околната среда, така и от икономична гледна точка.

„Стеалит” АД декларира, че разполагат със специализиран транспорт, резервоарни вместимости и технологично оборудване. Имат сключени договори за

изкупуване на отработени масла от промишлени предприятия, транспортни фирми и дистрибутори на масла. За увеличаване броя на доставчиците и количествата на събираните отработени масла публикуват ежемесечно по няколко обяви за изкупуване на такива в централните вестници с най-висок тираж.

В следствие на проведени семинари от страна на НКСОМ в гр.Шумен и гр.София с представители на водещи дистрибутори на смазочни масла с цел запознаването им с дейността на организацията и възможностите които предлага като партньор, към системата за събиране на отработени масла са успяли да присъединят 17 фирми, с които са сключили договори за събиране на отработени масла. По този начин, освен обхванатите през изминалата година региони като Варна и Русе, през настоящата година са обхванали и регионите: Бургас, Кърджали, Сливен, Ямбол, София, Шумен, Велико Търново, Габрово, Хасково, Стара Загора, Добрич, Пазарджик, Пловдив и Благоевград. Организацията е в процес на подписване на договор и с фирма, която да поеме регион Плевен, Враца и Монтана. Развивайки цялата тази дейност НКСОМ има възможност да привлече към системата за събиране на отработени масла и големия брой по- дребни генератори на отработени масла, като авто-центровете и пунктовете за смяна на масла, където продължава да съществува проблемът с нерегламентираното използване на отработени масла, използвани главно за отопление.

НКСОМ предоставя безвъзмездно сонди на своите партньори, с които сключва договори за събиране на отработени масла, с цел установяване качеството на маслата, когато те се съхраняват в труднодостъпни съдове. Нуждата от този вид контрол е поради опитите да бъдат заблудени събирачите по отношение на наличието на вода и тежки примеси в отработените масла. Чрез използването на този вид контрол организацията е довела до значително намаляване на възможността за изгаряне на част от отработените масла и доливането на съдовете с различни смеси.

С цел борба с нерегламентирани действия по отношение дейности с отработени масла от лица, които не притежават съответното разрешение, организацията предоставя на своите обекти стикери с размери 50/40 см със следното съдържание: „ТОЗИ ОБЕКТ Е ВКЛЮЧЕН В СИСТЕМАТА ЗА СЪБИРАНЕ И ОПОЛЗОТВОРЯВАНЕ НА ОТРАБОТЕНИ МАСЛА НА НКСОМ”. Мотивите за това са разграничаването на генераторите на отработени масла, които имат необходимите разрешения за дейности с отпадъци и имат договор за предаването им на лицензирани фирми от тези, непритежаващи съответното разрешение.

Във връзка с чл.45, ал.1, т.2 НКСОМ декларира, че са сключили договори с фирмите „Верил Лубрикънтс” и „Амко” за доставка на подходящи базови масла, употребявани при производството на консистентни смазки. Останалите фирми декларира, че до този момент не се е налагало да предприемат мерки по тази точка, въпреки заложените такива в тяхната програма за управление дейността с отпадъците.

Във връзка с изпълнението на ангажиментите си по чл.45, ал.1, т.3, фирмите са длъжни да провеждат информационни кампании, разясняващи изискванията от Наредбата. В изпълнение на този си ангажимент, НКСОМ публикуват данни за новостите в дейността по събиране и оползотворяване на отработени масла в специализираното корпоративно издание „Приста”. През 2007 година са издадени брошури – два пъти по 3000бр., предназначени и разпространени сред генераторите на отработени масла, с цел запознаване на потребителите с опасностите за боравене на с отработени масла, с изискванията на законодателството по отношение на опасните отпадъци, мерките които се предприемат при разлив на отработените масла, къде могат да се предават, както и пълен списък на фирмите и площадките с

които НКСОМ има сключени договори за събиране на отработени масла. Организацията е провела и срещи с Министерството на отбраната, Български пощи, НЕК, АЕЦ- Козлодуй и др. за привличането им в системата за събиране на отработени масла, от където е станало ясно, че част от тях не притежават необходимите разрешения за дейности с отработени масла или са в процес на получаване на такива. От страна на НКСОМ е изразена готовност за оказване на съдействие при изготвянето на документите и програмите за управление на отпадъците на желаещите дружества.

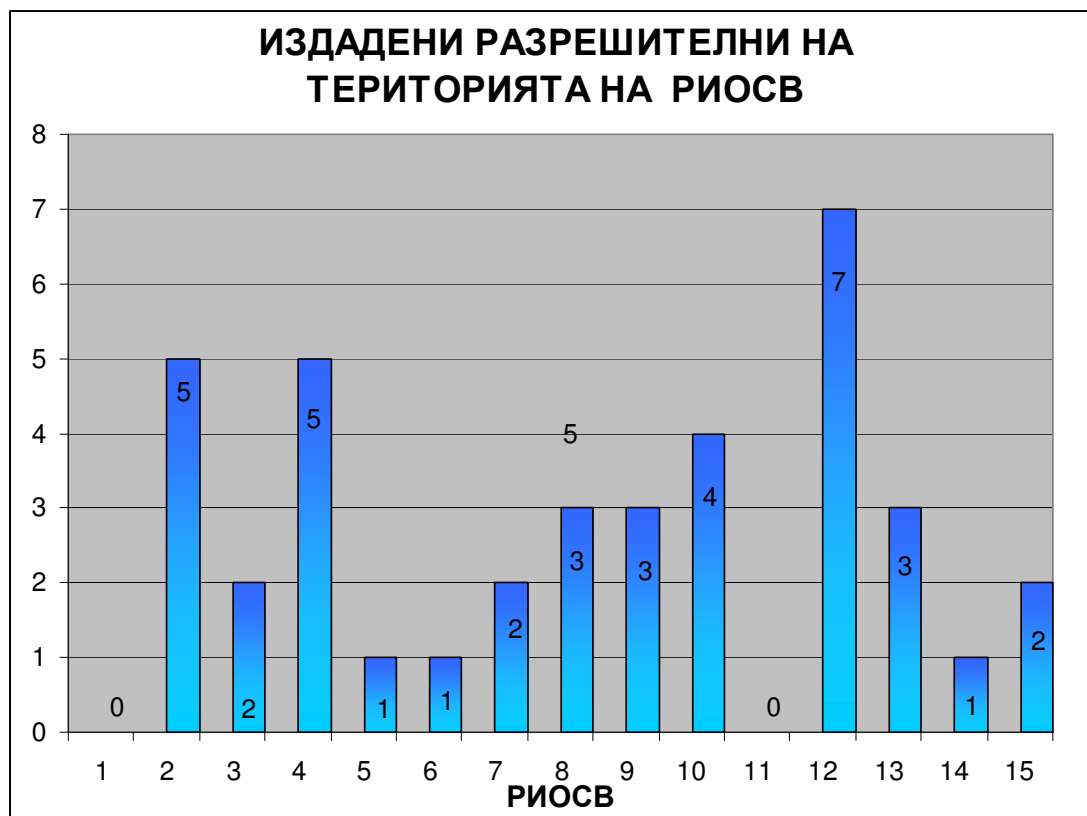
Въз основа на обработените отчети, представени в ИАОС съгласно чл.45, ал.1, т.4, фирмите и НКСОМ са изпълнили количествената си цел по чл.9, ал.1 съгласно сроковете по §2 от Наредбата, което означава че те са оползотворили поне 20% отработени масла от пуснатите на пазара.

През 2006 година като в новосъздадена Организация по оползотворяване в НКСОМ членува само една фирма: „Приста ойл”. Организацията си поставя основен приоритет за 2007 г. - близко сътрудничество с утвърдените регионални лидери в областта на събирането на отработени масла. Ефективното изпълнение на поставената цел, чрез популяризирането на организацията по оползотворяване посредством рекламно-образователните брошури и проведените срещи по време на специализираните изложения в страната, води до приобщаването на 7 членове – фирми вносители или производители на масла и споменатите по-горе 17 фирми за събиране на отработени масла от различни региони на страната, което безспорно води до увеличаване количествата събрани масла и привличането на нови членове.

VII. КОЛИЧЕСТВЕНИ ДАННИ ВЪВ ВРЪЗКА С ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА НАРЕДБАТА

III.1. Брой на издадените разрешения

През 2007 г. 43 фирми притежават разрешение по чл.37 от Закона за управление на отпадъците или комплексно разрешително, издадено по реда на глава седма, раздел II от Закона за опазване на околната среда за извършване на дейности по събиране, временно съхраняване, транспортиране и/или оползотворяване на отработени масла и отпадъчни нефтопродукти (Фигура №1). Най-много разрешения са издадени в РИОСВ София, Велико Търново и Бургас. Съществената разлика спрямо предходната година от почти 40 фирми се дължи на неуточнена терминология, по-конкретно определението „събиране на отработени масла”, както и лицата събиращи масла. За избягване на тези проблеми през 2007 г. от ИАОС се изпрати циркулярно писмо до всички РИОСВ за предоставяне на разрешителните документи, с цел актуализиране списъка на лицата, задължени по наредбата. По този начин се направи разделение на лицата, „събиращи” на мястото на образуването и лицата, „събиращи” от други физически или юридически лица.

Фигура №1. Източник: ИАОС¹

III.2. Брой утвърдени програми

1-Благоевград, 2-Бургас, 3-Варна, 4-Велико Търново, 5-Враца, 6-Монтана, 7-Пазарджик, 8-Плевен, 9-Пловдив, 10-Русе, 11-Смолян, 12-София, 13-Стара Загора, 14-Хасково, 15-Шумен.

Производителите и/или вносителите на масла, които изпълняват задълженията си индивидуално, изготвят програма по чл.29, ал.1, т.4 от ЗУО, която включва:

- предварителен финансов отчет на избраната система за събиране на отработени масла и тяхното предаване за оползотворяване в изпълнение на целта за оползотворяване на отработените масла и доказателство за финансово обезпечаване на първоначалните инвестиции и експлоатационни разходи;
- мерки за изпълнение на целта по чл.9, ал.1 съгласно сроковете по §2;
- план за увеличаване на количеството събрани и оползотворени отработени масла, включващ мерки за оптимизиране на събирането, временното съхраняване, транспортирането на отработени масла и тяхното предаване за оползотворяване;
- план, посочващ сроковете за сключване на договори за събиране на отработени масла и предаването им за оползотворяване по години в съответствие с целта по чл.9, ал.1 съгласно сроковете по §2;
- план за информирание и привличане на потребителите в прилаганата система за събиране на отработени масла, включващ провеждането на информационни кампании;
- мерки, които ще бъдат взети в случай на временно прекъсване събирането или намаляването на количеството на събраните отработени масла и тяхното последващо оползотворяване.

Както вече беше споменато в началото на настоящия доклад през 2007 г. 5 фирми имат утвърдени програми: Лубрика ООД, Булвария – Автомобилни продукти ЕООД, СОМАТ АД, Стеалит ООД, „Верила Лубрикънтс”ЕАД „Лубрика” ООД е разположена на територията на РИОСВ Русе, а останалите 4 фирми са на територията на РИОСВ София.

III.3. Внесените и изнесени от страната масла

Съгласно изискванията на Наредбата, директорът на Агенция „Митници” предоставя на изпълнителния директор на ИАОС информация за предходната година за количествата внесени и изнесени от страната масла по митнически тарифни номера съгласно Комбинираната номенклатура на Република България и размера на заплатената продуктова такса (Таблица №1).

Таблица №1

Митнически тарифен номер	Вид на маслото	Код по ПРОДПРОМ	Единичен размер на таксата (Е) за масла (лв./кг)	
			2006 г.	2007 г.
27 10 19 81 0	Моторни, компресорни и турбинни масла	23.20.18.50.20	0,10	0,10
27 10 19 83 0	Течности за хидравлични трансмисии	23.20.18.50.30	0,10	0,10
27 10 19 87 0	Масла за зъбни предавки	23.20.18.50.50	0,10	0,10
27 10 19 91 0	Масла за обработка на метали, формовъчни масла и антикорозионни масла	23.20.18.50.60	0,10	0,10
27 10 19 93 0	Електроизолационни масла	23.20.18.50.70	0,10	0,10

По данни на Агенция „Митници” за 2007 година внесеното в страната количество масла е 4820.85 т , докато 6244.59 т. са изнесени, което е с пъти по-малко в сравнение с предходната година.

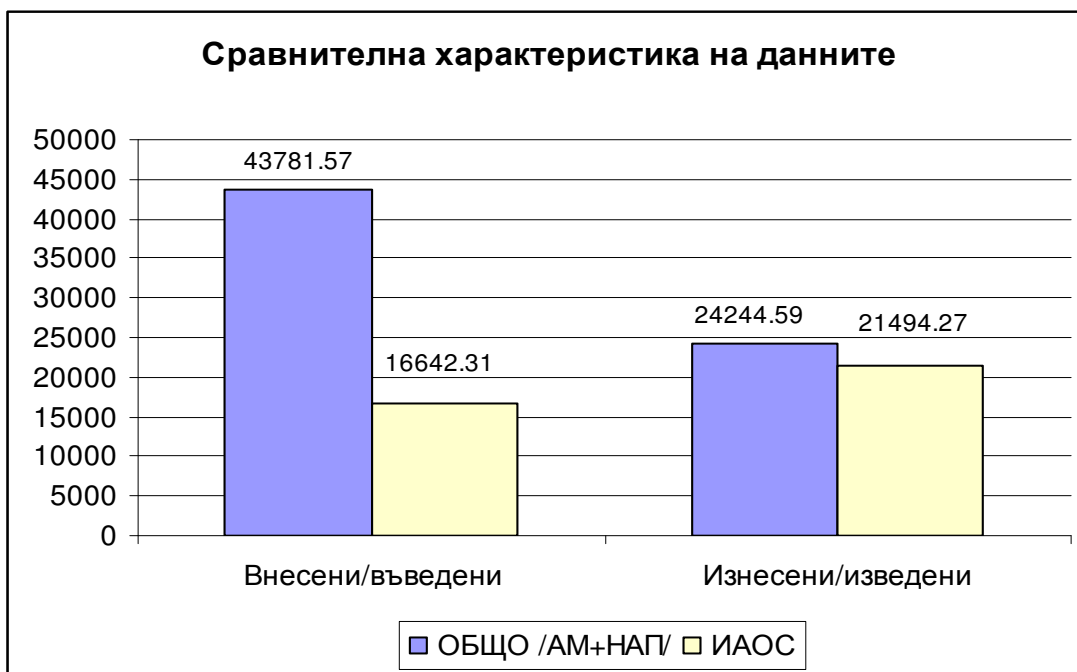
Количествата внесени масла по видове се представени на Фигура №2. На нея ясно личи, че в страната се внасят предимно моторни, компресорни и турбинни масла (72%), следвани от хидравлични (15%).

Фигура №2. Източник:: АМ

ПВ4. Сравнителна характеристика на получените данни

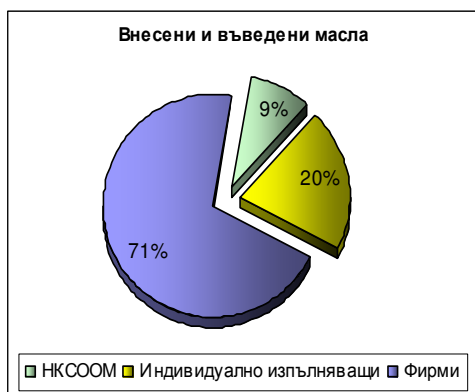
Национална агенция по приходите предостави информация за 2007 г. на ИАОС за количествата масла от вътрешнообщностната търговия. За целите на наредбата и изготвянето на сравнителна характеристика на получената и обобщена на национално ниво информация са използвани данни, предоставени от Агенция Митници и Национална агенция по приходите от една страна и докладваните в ИАОС данни от задължените лица (Фигура №3). По данни от обобщените годишни отчети предоставени в ИАОС от производители и вносителите на масла, излиза, че 16642,31 т. са внесени/въведени в страната масла и 21494,27 т. са изнесени/изведени, докато данните от АМ и НАП са съответно 43781,57 и 24244,59 т.

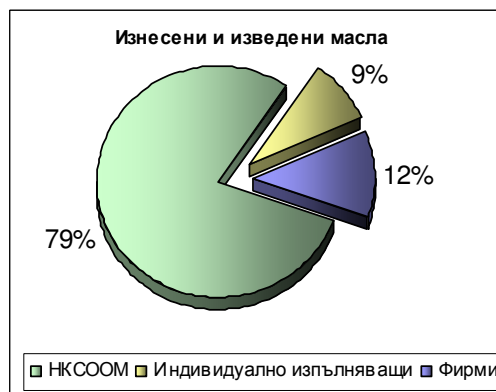
Фигура №3. Източник:: АМ, НАП, ИАОС

Различията в представените данни могат да бъдат обяснени с големия брой неподадените годишни отчети. Съобразявайки се с факта, че 2007 г. е първата година, през която страната ни е член на ЕС и липсата на изисквания в наредбата за докладване на въведените и изведени масла, само 76 от приблизително 200-те фирми са подали необходимата информация. Общото количество внесени/въведени масла в страната за 2007 г. по данни на организацията по оползотворяване и производителите и вносителите, които изпълняват задълженията си индивидуално е 4 925,92 т., докато 18 886,71 т. са изнесени/изведени.

На Графика №4 и Графика №5 е представено процентното отношение на количествата внесени и изнесени от страната масла от индивидуално изпълняващи задълженията си лица, организацията по оползотворяване и всички останали фирми.

Фигура №4. Източник: ИАОС

Фигура №5. Източник: ИАОС

Тенденцията от предходната година за повече внасяни свежи масла, от фирмите – вносителите и по-голямо количество на изнасяни масла от членовете на организацията по оползотворяване се запазва.

На Графика № 6 и 7 е представена сравнителна характеристика на внесените и изнесените масла в/от Република България за 2006 и 2007 година.

Фигура №6. Източник: ИАОС и AM

Фигура №7. Източник: ИАОС и АМ

Фирмите, които не изпълняват задълженията си индивидуално и не членуват в организация по оползотворяване на масла заплащат продуктова такса по сметка на ПУДООС. Основен предмет на дейност на предприятието е реализация на екологични проекти и дейности за изпълнение на национални и общински стратегии и програми в областта на околната среда. За 2007 г събраните средства от продуктови такси за пуснатите на пазара масла на Република България са в размер на 1 104 120.73лв, което е около 27% по-малко отколкото предходната година. Този факт се дължи на по-късната промяна в Наредбата за продуктовите такси и незаплащане на всички въвеждани от други страни от ЕС свежи масла.

ПВ5. Пуснати на пазара масла по данни от НСИ

Съгласно изискванията на чл.44. ежегодно до 31 октомври председателят на Националния статистически институт предоставя на изпълнителния директор на ИАОС данни за пуснатите на пазара масла в страната през предходната година, както и за произведените, внесените и изнесените от страната масла по предварително зададен формат от изпълнителния директор на ИАОС.

Данните, подадени от НСИ са за количествата внесени и изнесени масла, както и за продадените на вътрешния пазар. От така получената информация не може да се направи точна преценка за пуснатите на пазара масла, тъй като за изчислението са необходими и данни за количеството произведени масла.

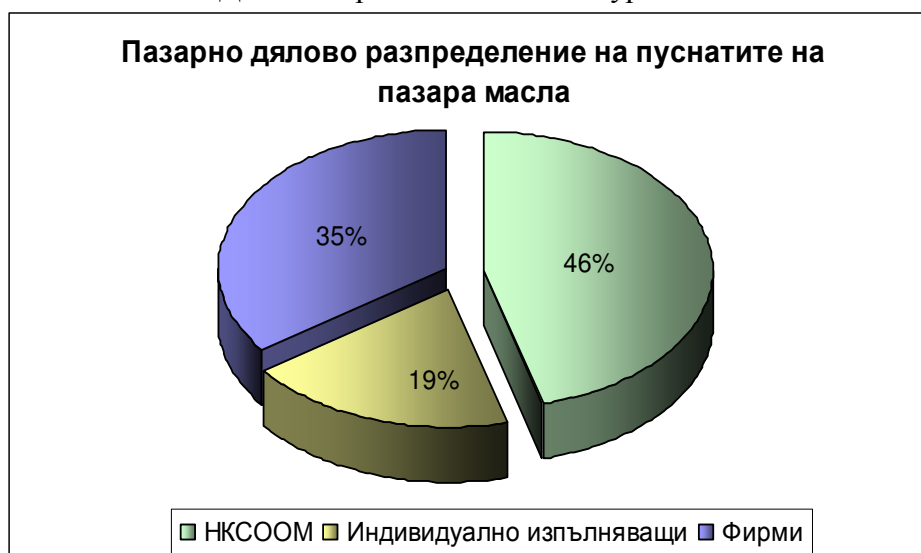
Пуснатите на пазара на Република България масла се определят като към количеството внесени се прибави количеството произведени и се извади количеството изнесени масла за съответната година.

Към настоящия момент (30.11.2008 г.) от НСИ не е предоставена информация за количествата пуснати през 2007 г. на пазара свежи масла.

ПВ6. Сравнителна характеристика между предоставените от НСИ и производителите и/или вносителите на масла информация за пуснатите на пазара масла

По данни предоставени от задължените лица, през 2007 г. са пуснати на пазара 33 619.44 т. масла, което е около 20% по-малко сравнено с предходната година. Съществената разлика се обяснява с непредоставените данни за количествата масла въведени от и изведени към други страни в ЕС.

Дяловото разпределение между Организацията по оползотворяване, лицата които изпълняват задълженията си индивидуално и фирмите които заплащат продуктова такса в ПУДООС е представено на Фигура №8.

Фигура №8 Източник: ИАОС

И през 2007 г. Организацията по оползотворяване на масла – НКСОМ има най-голям пазарен дял (46%), следвана от ПУДООС (35%) и индивидуално изпълняващи задълженията си лица (19%).

ПВ7. Събрани масла от лицата извършващи дейности по събиране на отработени масла

Лицата, които извършват дейности по събиране на отработени масла, предоставят на изпълнителния директор на Изпълнителна агенция по околна среда информация за количеството събрани през предходната година отработени масла. През 2007 г. отчети са представили 34 от всичките 43 фирми, като 7 от тях са декларирали, че не са събирали отработени масла през годината. На Фигура № 9 е

представено процентното отношение на представилите и непредставили отчети задължени лица.

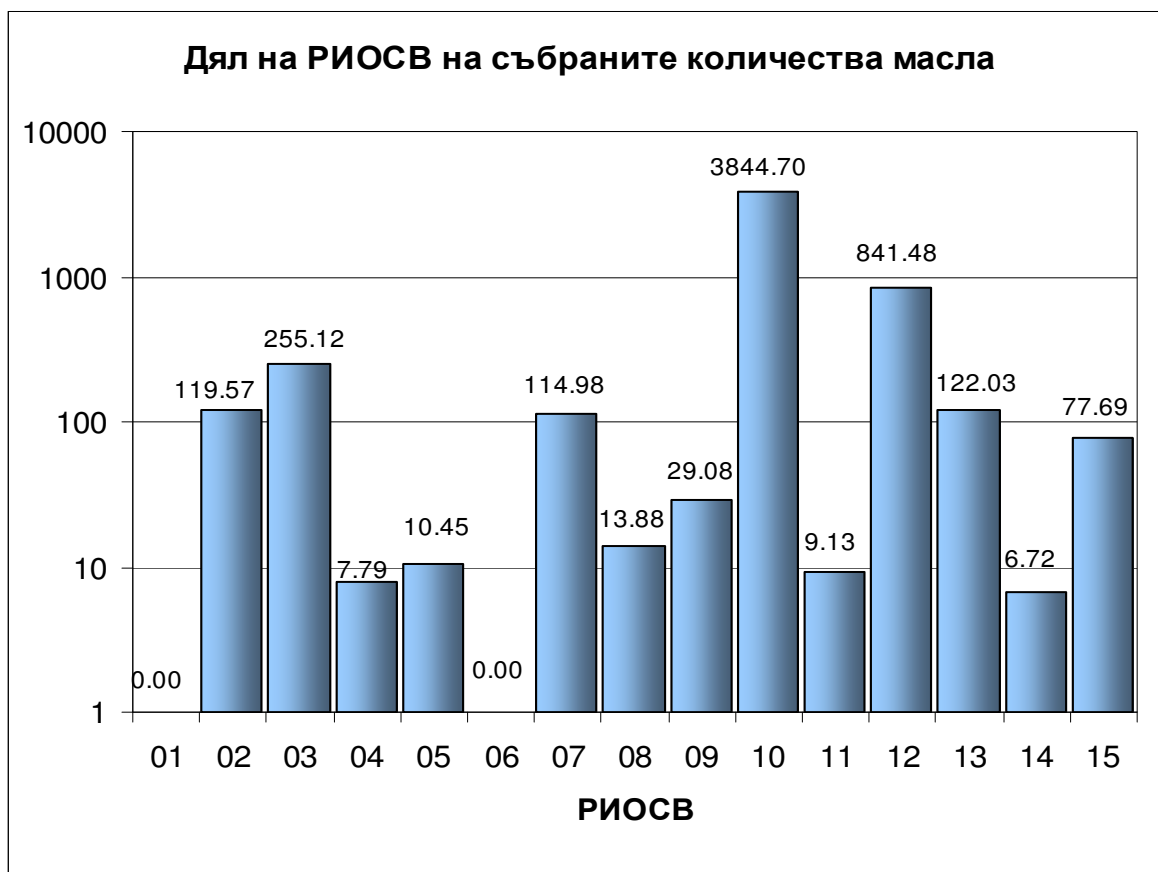

Фигура №9. Източник: ИАОС

За подобряване отчетността и подпомагане експертите от РИОСВ при осъществяване на функциите по текущ и последващ контрол, относно отчетността и предоставянето на информация за дейностите по отпадъците съгласно чл.17, ал.4 от *Правилник за устройството и дейността на регионалните инспекции по околната среда и водите*, ежегодно ИАОС изпраща информация за предоставилите и непредоставили справки и отчети задължени лица.

През 2007 г. общо събраните масла възлизат на 5 455 т, което е около от 21 % повече спрямо предходната година и представлява 16% от пуснатите на пазара свежи масла. На територията на РИОСВ Русе са събрани най-много масла (3 844.7 т.), което е с 23% повече сравнено с 2006 г. и представлява около 70% от общо събраните за страната масла. Това се дължи основно на факта, че на територията на РИОСВ Русе се намират най-големите събирачи, като „ВАЛД -95” ООД и „ЛУМАКС ТРАНС” ЕООД от една страна и най-големия регенератор на отработени масла – „ЛУБРИКА” ООД от друга. На територията на РИОСВ София са събрани 841.48 т., което представлява 15% от общо събраните за страната масла. Единствено за РИОСВ Благоевград и Монтана не са получени отчети.

На Фигура №10 е представено дяловото разпределение на събраните отработени масла по РИОСВ.

Фигура №10. Източник: ИАОС²

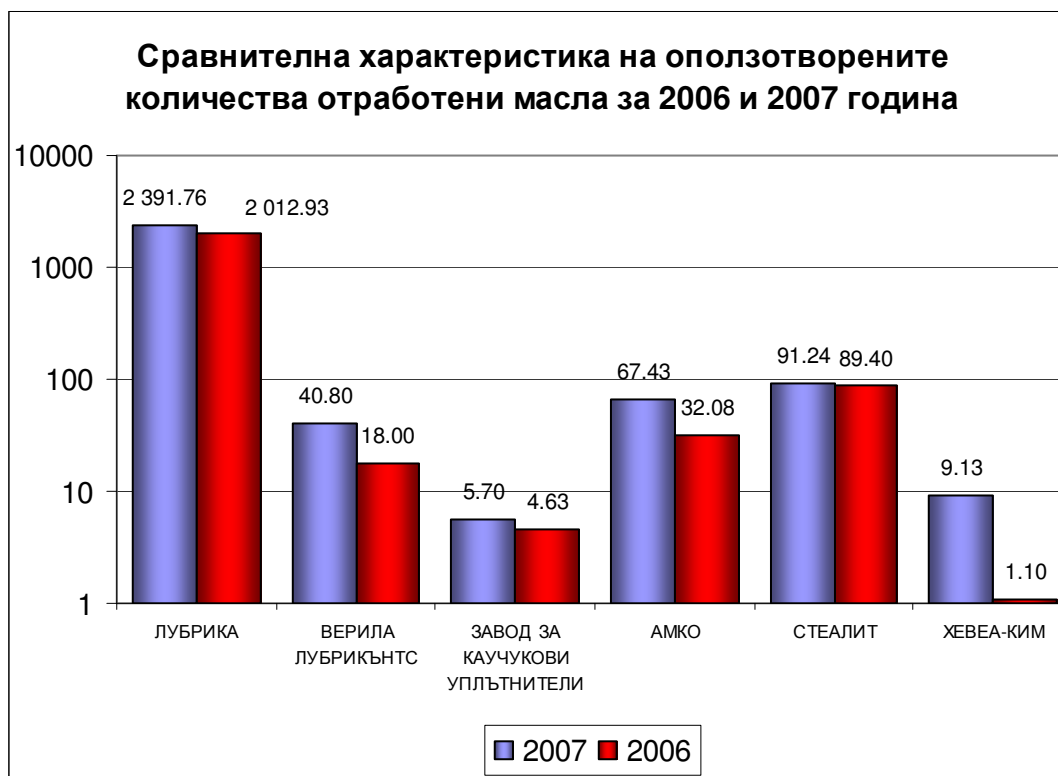
ПВ8. Оползотворени и/или обезвредени масла

Съгласно чл. 40 и чл. 41, ал.2 от Наредбата лицата, които извършват дейности по оползотворяване на отработени масла, предоставят на ИАОС и на РИОСВ, на чиято територия извършват дейността информация за количеството оползотворени отработени масла през предходната година.

По данни от годишните отчети на задължените лица представени в ИАОС за 2007 г., общото количество оползотворени отработени масла е 2 606.056 т, от които 2 499.988 т са оползотворени чрез регенериране. Най- големият регенератор в страната е „ЛУБРИКА” АД, като със своите 2391,76 т регенерирани отработени масла, те представляват около 96% от общото количество регенерирани в страната. „АМКО,, ООД регенерира 67.43 т., следван от „ВЕРИЛА ЛУБРИКЪНТС,, ЕАД с 40.8 т., Във всички компании се наблюдава ръст на количествата, регенерирани отработени масла (Фигура 11).

И през настоящата отчетна година към количествата оползотворени масла са включени събраните през предходни години отработени масла, като липсват данни за точното количество събрани през изминали години.

Където 01-Благоевград, 02-Бургас, 03-Варна, 04-Велико Търново, 05-Враца, 06-Монтана, 07-Пазарджик, 08-Плевен, 09-Пловдив, 10-Русе, 11-Смолян, 12-София, 13-Стара Загора, 14-Хасково, 15-Шумен.

Фигура № 11 Източник: ИАОС

ПВ9. Изпълнение на целите по регенериране и оползотворяване

Съгласно изискванията на Наредбата за 2007 г. производителите и вносителите на масла трябва да достигнат праг на оползотворяване не по- малък от 20 % от пуснатите на пазара свежи масла. По така подадените данни и през 2007 г. не са постигнати целите в национален мащаб. Оползотворени са едва 5% от събраните масла. Една от главните причини за ниския процент оползотворени масла е големият дял на нерегламентираното използване на отработени масла като гориво. На Фигура №12 е представен процентът оползотворени масла по данни от представените в ИАОС отчети на задължените лица.

Фигура №12. Източник: ИАОС

През 2007 г. организацията по оползотворяване и индивидуално изпълняващите целите си лица са изпълнили целите си. По така предоставените данни, процента оползотворени масла е достатъчен и за изпълнението на поставените за 2008 г. цели (Фигура №13).

Фигура №13. Източник: ИАОС

С. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Голяма част от проблемите и през настоящата година остават същите, както и през предходната, а именно:

1. Създадените системи за събиране и предаване за оползотворяване на отработените масла от лицата, които пускат на пазара масла работят при затруднени условия, поради съществуващото нерегламентирано използване и влагане на маслата в горива.
2. Към настоящия момент голяма част от отработени масла се използват по нерегламентиран начин за отопление, като се изгарят в различни видове отоплителни инсталации.
3. Извършва се смяна на моторни масла от собствениците на автомобили на нерегламентирани за това места, извън специализираните пунктовете за смяна на масла, което затруднява събирането на количествата моторни отработени масла за изпълнение на целите по чл. 9 от Наредбата. Моторните масла са с най-висок дял от пуснатите на пазара масла на територията на Р България.
4. При участие в търгове, съгласно Закона за обществените поръчки организирани от държавни предприятия, за да получат отработени масла задължените лица не могат да ползват преференции, а е необходимо към настоящия момент да участват в тези търгове с достатъчно високи цени, осигуряващи им закупуването на маслата.
5. Липсва проследимост на процеса на приемане и предаване на отработени масла от мястото на образуване до площадките за събиране и оползотворяване.
6. Необходим е контрол върху докладваната информация от лицата, които извършват дейности по събиране, транспортиране и оползотворяване на отработени масла;
7. Липсва ефективен контрол върху докладваната информация от лицата, които пускат на пазара масла и заплатените от тях продуктови такси в ПУДООС.
8. Липса на установена практика за подаване на необходимата информация от задължените лица и контрол върху фирмите, които не изпълняват задълженията си за докладване по наредбата.
9. За по-ефективно практическо прилагане изискванията на Наредбата е необходимо осъществяването на тясно сътрудничество и добрата координация между органите, отговорни за контрола и прилагането на действащото законодателство (МОСВ, РИОСВ, Общини и т.н.).
10. За осигуряване събирането на надеждни данни и подобрене в съществуващата системата за събиране и контрол върху предоставяните данни е необходимо засилване на сътрудничеството между институции в процеса на предоставяне на данни, свързани с пусканите на пазар масла и управление на отработените масла .

Наредбата за изискванията за третиране и транспортиране на отработени масла и нефтопродукти е изменена с ПМС №120 от 30 май 2008 година.

За следващата отчетна година са направени нормативни изменения с цел по-голям контрол върху събирането и оползотворяването на отработени масла.

Лицата, които извършват дейности по събиране на отработени масла, предоставят информация в ИАОС за всяко тримесечие от годината, съгласно сроковете, посочени в Наредбата.

Производителите и вносителите на масла са длъжни да предоставят в информационната система на Изпълнителна агенция по околна среда информация за пуснатите от тях на пазара масла отново за всяко тримесечие с цел по-добра проследимост на продуктите такси, заплащани в ПУДООС. От друга страна ПУДООС предоставя информация на ИАОС за лицата, заплатили продуктова такса за съответното количество масла и лицата, на които е възстановена платената продуктова такса.

Важно допълнение е, че средствата от тези такси се разходват от ПУДООС за събиране, транспортиране, временно съхранение и обезвреждане на отработени масла, както и за информационни кампании, контрол и други дейности, свързани с управлението на масла и нефтопродукти.

С новите промени на наредбата организациите по оползотворяване на масла се задължават да предоставят информация за количествата масла пуснати на пазара за всяко лице – член на организацията.

Лицата, които извършват смяна на масла, в резултат на което се образуват отработени масла и отпадъчни нефтопродукти са задължени да предоставят справка към съответната РИОСВ за закупените от тях свежи масла за отчетната година. С това се цели спомагане намаляването на нерегламентираното използване и изгаряне в различни инсталации на отработените масла.

Предвижда се и да се предоставя информация в реално време в информационната система, поддържана от ИАОС и от лицата, които извършват дейности по транспортиране на отработени масла за количествата транспортирани отработени масла, с цел по-добра проследимост на процеса на приемане и предаване на отработени масла от мястото на образуване до площадките за събиране и оползотворяване.